

تاملی بر ماجرای کلیپ ایبانه

علیرضا دامادزاده*

پیرویان خبروی پیگیری دادستان نطنز، خبردیگری منتشرشد مبنی بر پیگیری و خواسته شدن این افراد بابت توضیحات دو طرفه.

در روز پیش نامه ای از سوی شورای اسلامی روستای ایبانه منتشر شد مبنی بر اینکه بازدید ایبانه بدون تورآن هم همراه با راهنمای گردشگری امکان پذیر نیست.

از نظریک راهنمای گردشگری این موضوع خیلی خوب است ، اما در سطح کلان تر، عواقب آن متوجه چه بخش یا بخش هایی می شود؟

در ارتباط با این اتفاق سوالاتی مطرح می شود که ازاین قرار است:

آیا با محکوم و دادگاهی کردن بانیاں این اتفاق جلوی چنین مواردی کاملاً گرفته خواهد شد؟
آیا درآمد مردمی که در کلیپ دیده می شوند دچار کاستی خواهد شد؟
آیا مردم روستا هم با نظر شورای مذکور موافق اند؟
اگر کسی این نامه را ندیده باشد و به طور مثال از شیراز، کرمان، اهواز یا خیلی دور تر برای دیدن ایبانه با ماشین شخصی سفر کند، قرار است اجازه ورود پیدا نکند؟
صلاحیت راهنما را چه کسی تعیین می کند؟
لاید شورای اسلامی روستای ایبانه یا مسئول فروش بلیت ایبانه.

در این وانفیسای اقتصادی که مردم فقط به گشتی چند ساعته دلخوش اند، انتظار می رود برای برخورد با چنین اتفاقاتی راه های دیگری استفاده شود، به اینکۀ ترو خشک با هم بسوزند.

البته شایان ذکر است طبق اصول اکتوتوریسم، مسافر موظف است به فرهنگ جامعه میزبان احترام گذاشته و این رفتار از نظر اصول علمی قابل قبول نیست.

اگر بخوایم دقیق تر به این مسئله نگاه کنیم، ایبانه معروف به مراسم با شکوه نخل گردانی است، مراسمی که هر ساله در روزهای تاسوعا و عاشورا برگزار می شود و آن دو روز ورود مسافرین به روستا ممنوع شده و مردم ایبانه از گوشه و کنار ایران به روستای خود برای اجرای نخل گردانی بر می گردند.

این مراسم بر پایه مذهب و سنت است و نشان می دهد مردم این روستا هنوز حتی خارج از روستا و در شهرهای مختلف پایبند دین و آئین مذهبی خود هستند.

حالا اینکه در ماه رمضان خانمی که در هنر ایشان صحبتی نمی شود، به تک خوانی در مآلعام بپردازد آن هم در روستایی با پیشینه مذهبی، باید به اصول اکتوتوریسمی که اشاره شد مراجعه کرد و نتیجه همان می شود که با برخورد مقامات عالی روستا و شهرستان روبه رو خواهد شد و محدودیت برای بازی دیدن این روستای مشهور اعمال خواهد شد.

اصولاً تقابل سنت و مدرنیته در دنیای امروز که مردم گاهی به مکان های غیر توریستی هم اقدام به سفر می کنند، باعث می شود عده ای موافق و عده مخالف این رفتارها باشند، ولی اگر از نظر علمی و طبق تعاریف بین المللی اکتوتوریسم بخوایم بررسی کنیم، بازدید کننده وظیفه دارد در کام اول به فرهنگ جامعه میزبان احترام گذاشته و آن راهنان طور که هست قبول کند و بدون اصرار بر تغییر رفتار جامعه میزبان با برداشت هایی که می تواند در زندگی خود به کار ببرد یا نبرد، مکان را ترک کرده و خاطرات خود را با عکس و دوخت نمایی ثبت کند.

صحتبم راد در مورد اصلاح رفتارهای اشتباه در قبال محیط زیست و طبیعت تکمیل می کنم که باید به روشی مناسب توضیحات داد شود. اما در مورد رفتارهایی که هنجار یا هناجر ساخته می شوند، به آنچه گفته شد بسنده می کنم.

به عنوان یک دست اندرکار گردشگری، لازم می دانم از گردشگران تقاضا کنم تلاش نکنند جامع عملی را تغییر دهند، حتی اگر رفتار آنها از دیدشان غلط به نظر برسد.

چون هم شما و هم مردم منطقه ضرر آن را به طور جدی پرداخت می کنند، مثال آن، روستای ایبانه و پیش بینی کم شدن ورودی مسافر به این روستا هست و کاسته شدن درآمد مستقیم مردم روستا و منطقه کرکس.

رهنمای گردشگری و خزانه دار انجمن صنفی راهنمایان گردشگری اصفهان

بشت درهای بسته چه می گذرد و ما برای «حفاظت» و «استفاده» از میراثمان چه روش هایی را در پیش می گیریم؟!
در شماری از بناهای میراثی دنیا فضاهایی وجود دارد که به روی گردشگران بسته اند؛ بیشتر به دلیل آنکه بیم تخریب و وخ دادن خطر برای بنا یا گردشگران می رود و کمتر به دلیل تغییر کاربری هایی که دست گردشگران را کوتاه و میراث را خرم بار نخیل می کنند. اما اینجا در اصفهان بیشتر شاهد دلیل دوم هستیم.

آیا لازم است همه فضاهای یک بنای مهم به روی گردشگران باز باشد یا می توان بخش هایی را جدا کرد و به عنوان فضاهایی با کاربری های اختصاصی در نظر تحت تاثیر قرار داده بود.

سال یازدهم، شماره ۲۴۸۱
پنجشنبه
۲ خرداد ۱۳۹۸

درهای بسته را بگشایید اصفهان به خلاقیت در کاربری فضاهای میراثی اش نیاز دارد

گرفت؟
دیدن تمام فضاهای یک بنا، به فهم دقیق تاریخ بنا کمک می کند و این حق گردشگران است که بتوانند دید کاملی از مقصدی که انتخابش کرده اند، داشته باشند. اما تعریف «رده بندی در دسترسی» و ویژه کردن بخش هایی از بنا، می تواند مشکلات بسیاری را حل کند. مثلاً

قرار نیست همه گردشگرانی که مسافر کلیسای اشرفان (St. Stephen’s Cathedral) وین می شوند، بتوانند منظره زیبای شهر از بالای کلیسا را ببینند فقط کافی است پولش را بدهند؛ ورود به این کلیسای ۸۸۲ ساله رایگان است اما در بخشی صفی از گردشگران را جلوی

آسانسوری در یکی از فضاهای الحاقی بنا می بینید، هفت یورو باید بپردازید و سوار این آسانسور شوید و بافت تاریخی وین را از بلن تریند نقطه کلیسا ببینید.

ما چنین تجربه هایی را کمتر در ایران می بینیم و وقتی صحبت از اصفهان می شود، همیشه ترجیح داده ایم

درها را ببندیم یا در بهترین حالت، چون زمین و ساختمان گران است، کاربری های دیگری برای بناهای چند صد ساله ما تعریف کنیم و رنگ روزمرگی و سادگی و ساده انگاری بر پیکره بناها بیفزاییم.

صفهان زیبا

ادغام با گردشگری بلای جان میراث شد

بهشتی کارنامه میراثی اش را در اصفهان تشریح کرد

«تدوین آیین نامه اموال تاریخی»، «احداث ۱۶۰ پایگاه پژوهشی»، «افزایش چندین درصدی کارگاه‌های مرمت»، «تاسیس صندوق احیای ابنیه تاریخی» دستاوردهای فعالیت سازمان میراث فرهنگی کشور در سال‌های مدیریت «سیدمحمد بهشتی» به زمر خود اوست. این مدیر صاحب نام میراث کشور این هفته مهمان معاونت پژوهشی دانشکده حفاظت و مرمت دانشگاه هنر اصفهان بود تا روایتی از کارنامه کاری‌اش را برای مخاطبان حوزه میراث فرهنگی بازگو کند.

سازمان میراث مطالعه می‌کند، همه‌میانی میراث مانند باستان‌شناسی، موزه‌ها و… را در کنار هم می‌بندد که مانند اضلاع مثلث در قالب سازمان میراث فرهنگی مطرح می‌شود. در سفری که به فرانسه داشتیم، با یک خانه تاریخی در یک روستای بزرگ ما همی ماندت تخت جمشید، میراث جهانی ثبت شده بود… فقط نگهبانی کردن بود، ولی ما الگوی رای به عنوان «پایگاه پژوهشی میراث فرهنگی» تدوین کردیم که می‌گفت حضور مدیریت میراث در این نقاط باید دائمی باشد نه موقتی. طبق این طرح پژوهش، حفاظت و معرفی میراث فرهنگی همزمان بود. ضمن اینکه این پایگاه یک دانشگاه عملی برای پرورش نیروی انسانی بود که فعالان اصلی حوزه میراث امروزش دانش‌آموختگان این پایگاه هستند. چنان‌بیل نقطه آغاز اجرای این طرح بود. بعد از آن به نقاط دیگری مانند مینبد، ایبانه، تخت جمشید و تک‌تک آثار مهم میراث جهانی رسیدیم و تا سال ۸۲ حدود ۱۶ پایگاه در سطح کشور ایجاد شد تا شاهدشیکه‌ای از پایگاه‌ها در کل کشور باشیم که در حوزه علمی و فنی فعالیت دارند. رئیس پایگاه جهانی یونسکو وقتی به دعوت ما به ایران آمد و از این پایگاه هادین کرد، گفت با قطعیت می‌گویم هیچ کویبی مانند پایگاه در ستاسر جهان ندیده‌ام.

تبدیل بیغوله‌ها به جواهر
بهشتی در بخش دیگری از صحبت‌هایش از افزایش چشمگیر کارگاه‌های مرمت در کشور به عنوان دیگر دستاورد دوران مدیریتش یاد و تشریح کرد: سال ۷۷ متوجه شدم ۲۷۶ کارگاه مرمت در کشور داریم که عمدتاً مرمت‌های اضطراری انجام می‌دهند. در سال ۸۲ این تعداد به ۲۵۰۰ کارگاه رسید که اغلب مرمت‌هایی را انجام می‌داد که تا حدی پیش می‌رفت. حدود ۵ هزار کارگاه مرمت هم داشتیم که توسط شهرداری یا مردم انجام شد و ما فقط نظارت می‌کردیم. براساس تجربه جهانی دریافتیم در دنیا طبقه‌بندی مهمی در زمینه برخورد با آثار تاریخی وجود دارد که براساس آن تعداد بسیار زیادی از آثار به جز آثار شاخص مانند عالی‌قاپو… توسط مردم حفاظت می‌شود. همچنین دریافتیم که حفاظت از آثار موزکول به احیاست و بنابراین برای سرمایه‌گذاری در احیا باید جذباتی برای مردم ایجاد شود. اما متوجه شدیم چندین مانع ذهنی برای مردم وجود دارد مانند اینکه آنها ندانند خوبی به سازمان میراث ندارند، می‌کنند بناهای تاریخی دچار اختلاف وراث شده یا معتقدند این بناها بعد از احیا برقی مناسبی ندارد و نمی‌شود به راحتی در آن سکونت داشت. ما طریحی را با نام «بردیسان» شروع کردیم تا این موانع ذهنی را برطرف کنیم. این طرح نتایجی مانند خانه عاری‌ها داشت که از یک بیغوله به یک جواهر تبدیل شد. این طرح به تاسیس صندوق احیای ابنیه تاریخی منجر شد. صندوقی که باید با کمک دولت و سازمان میراث با دستگاه‌های مختلف و بانک‌ها وارد مذاکره شود و مشکلات را حل و فصل کند که بازار تیرتیر نمونه موفق اجرای این طرح بود.

قبلاً در مرکز آموزش عالی سازمان، آموزش کارکنان حوزه حفاظت شروع شده بود و امروز هم دانشگاه‌های زیادی داریم که مقطع دکترا به تربیت نیروی انسانی می‌پردازند. از دیگر اقدامات در این حوزه این بود که موفق شدیم در

ماجرای وقتی بدتر می‌شود که بدانیم متولیان متنوع و بسیارند و پرسیدن سوال، سخت‌تر. ماجرای درهای بسته باعث می‌شود اصفهان از درآمد فوق‌العاده‌ای که می‌توانست از بازکردن درهای این بناها به روی گردشگران داشته باشد، محروم بماند و از طرفی جان بناها هم به خطر بیفتد، بازدید شما به عنوان گردشگری که چند دقیقه یا چند ساعت مهمان فضا شده، آسبیبی نخواه‌دزد و درآمدی هم برای متولیان خواهد داشت اما… باید قبول کنیم که بستن منشا تخریب است، چرا که فضا معمولاً هویت یک محل، کار معمولی، انباری و حتی زیاده‌دانی به خود می‌گیرد و هراتفاقی هم که در این فضاها بیفتد، خبری به گوش نمی‌رسد. *****

میراث و گردشگری

میراث و گردشگری

ادغام با گردشگری بلای جان میراث شد

مذاکره با سازمان برنامه رسته میراث فرهنگی ذیل آن شاخه‌های مختلفی رابه رسته‌های موجود اضافه کنیم با یا سازمان نظام مهندسی مذاکره کنیم تا رشته مرمت را در رشته‌های خود بگنجانند.

قانون داریم، مجری قانون نداریم
سیدمحمد بهشتی درباره چشم‌اندازش از وضعیت فعلی میراث فرهنگی آینده گفت: سه مولفه مهم در این حوزه وجود دارد که شامل حفاظت قانونی (یعنی آنچه مصداقش در فهرست آثار ملی ثبت شده و هرکس در مواجهه با آن قانون عدول کند، مشمول مجازات می‌شود)، حفاظت فیزیکی (به معنای محافظت از نزدیک اثر) و حفاظت فنی (که متخصصان با اثر مانند یک بیمار برخورد می‌کنند) می‌شود.

در حوزه حفاظت فیزیکی قبل از انقلاب یگان ویژه‌ای داشتیم که به آثار سرکشی و تخلفات را به نیروی انتظامی گزارش می‌کرد. بعد از انقلاب تا سال ۷۶ سازمان میراث در حال کوچک شدن بود و نیروهای راز دست می‌داد. مثلاً اصفهان سال ۵۸، هزار اسنادکار در اسخدام داشته‌است که وقتی سازمان به ماحوئل داده شد، این تعداد ۱۱ نفر بود و الان هیچ‌کدام دیگر نیستند! یعنی هیچ سیستمی نبود که برای آنها جانشینی تربیت کند. اما امروز در حوزه میراث خلأ قانونی نداریم، سازوکارهای مدیریتی مان به خوبی تمرین شده و اگر واقعاً غمی باشد که میراث در کشور مدیریت شود، شرایط کاملاً مناسب است.

بختک ادغام میراث فرهنگی و گردشگری
بهشتی از ادغام دو حوزه میراث فرهنگی و گردشگری به عنوان بلای نازل شده به جان میراث فرهنگی یاد کرد و توضیح داد: در سال‌ها ۸۲ و ۸۳ و ۸۴ دوستان می‌خواستند موضوع گردشگری ارتقا یافته و تا معاونت رئیس جمهور پیش برود، ولی سازمان مدیریت این را نمی‌پذیرفت و در نهایت به این نتیجه رسیدند که گردشگری با سازمان میراث فرهنگی ادغام شود. ما به شدت مخالف بودیم چون می‌گفتم موضوع میراث فرهنگی و گردشگری از نظر علم‌الناس به هم مرتبط است، ولی از نگاه تخصصی اینها نتجانسی با هم ندارند.

شبی ساعت ۱۱ یکی از دوستان اطلاع داد این لایحه تصویب شده‌است. من صبح سراسیمه پیگیری کردم ولی طبق آیین نامه دولت، ۶ ماه زمان می‌برد تا لایحه به مجلس برود. من یک ماه خواب و خوراک نداشتم تا راه حلی برای حل این معضل پیدا کنیم. در نهایت ناچار شدیم بگوییم این لایحه صورت‌ظاهرش اشکال دارد و در چهارچوب این ایراد توانستیم ماهیت لایحه را تغییر بدیم و بگوییم که اساس این لایحه باید همان اساسنامه میراث فرهنگی باشد.

این لایحه تصویب شد و نگرانی بزرگ ما این بود که با این دستگاه جدید برخورد سیاسی شود نه تخصصی. چون موضوعات سازمان میراث فرهنگی و متنوع است. اما از وقتی بلای ادغام بر این دستگاه نازل شد تا امروز، مسئولان این سازمان فصل مشترکشان این بوده که هیچ تخصصی در این حوزه نداشته‌اند. در طول این سال‌ها حقیقتاً بدنه کارشناسی میراث فرهنگی مصداقی مغلوبیت بوده و فعالان اصلی این حوزه در شرایط بسیار سختی قرار گرفته‌اند، چون با افرادی مواجه بوده‌اند که اصلاً درکی از موضوع ندارند.

بسیاری از سازکارهایی که قبلاً به لحاظ قانونی تدوین شده بود طی این مدت تا تعطیل شده یا با رانده‌مان بسیار کمی کارشان را انجام می‌دهند. مثلاً آیین‌نامه‌های «حفاظت» و «اموال تاریخی فرهنگی هنری» تقریباً تعطیل‌است و صندوق احیا که قرار بود به ۹۰ هزار میلیاردی اختصاص یابد، به‌نگام معاملات ملکی تبدیل شده است!

اگر بختک ادغام را از سر میراث فرهنگی برداریم گشایش زیادی ایجاد می‌شود. میراث فرهنگی در حوزه قوانین و مقررات قوی‌است و تمریناتش را هم به خوبی انجام داده‌است. الان هم به اتکای همان ظرفیت‌ها دارد کارهایی انجام می‌شود. پس باورکردنی‌است که با اتکا به این قوانین و سرمایه‌های اجتماعی بسیار خوبی که در جامعه و در میان رسانه‌ها وجود دارد، بتوانیم با عزمی جدی آینده درخشانی در پیش داشته باشیم.

سرمایه اجتماعی موجود در این حوزه بسیار ارزشمند است. مثلاً حصام خسروآغا در اصفهان خراب‌شد، قبلاً در مرکز آموزش عالی سازمان، آموزش کارکنان حوزه حفاظت شروع شده بود و امروز هم دانشگاه‌های زیادی داریم که مقطع دکترا به تربیت نیروی انسانی می‌پردازند. از دیگر اقدامات در این حوزه این بود که موفق شدیم در

افتتاح آزمایشگاه حفاظت و مرمت باغ موزه فین

در آئینی، آزمایشگاه حفاظت و مرمت مجموعه جهانی باغ موزه فین با حضور مدیرکل میراث فرهنگی استان، جمعی از مسئولان شهرداری و علاقه‌مندان میراث فرهنگی در کاشان مورد بهره‌برداری قرار گرفت. به گزارش روابط عمومی اداره کل میراث فرهنگی استان اصفهان، در این آئین که ۳۱ اردیبهشت برگزار شد، فریدون الهیاری مدیرکل میراث فرهنگی استان عنوان کرد: با وجود گام‌های خوب برداشته شده، در برخی شاخه‌ها، با استانداردهای جهانی هنوز فاصله داریم و باید تلاش کنیم در مرمت، حفاظت و بهره‌برداری از فضا‌ها و مجموعه‌های فرهنگی و تاریخی به صورتی شایسته زیرساخت‌های علمی، پژوهشی را شناسانده و با مرمت ارتباط ایجاد کنیم.

رئیس اداره میراث فرهنگی کاشان نیز راه‌اندازی این آزمایشگاه را از پروژه‌های ضروری دانست که در راستای حفاظت و مرمت اشیای منقول، مکشوفات باستان‌شناسی منطقه شمال استان اصفهان در شهرستان‌های کاشان، نطنز و آران و بیدگل و نگهداری و مرمت نسخ خطی و دیگر مکشوفات ارزشمند، بسیار مؤثر خواهد بود.

مهران سردمانی افزود: آغاز کار پروژه آزمایشگاه از مراحل ساخت و ساز، مرمت و تکمیل و تجهیز با اعتباری بالغ بر سه میلیارد ریال از سال ۱۳۹۶ شروع شد و در اسفند ۱۳۹۷ به پایان رسیده‌است.

در این مراسم ۱۷ نفر از باستان‌شناسان، معماران سنتی، موزه‌داران و دست‌اندرکاران راه‌اندازی آزمایشگاه حفاظت و مرمت مجموعه جهانی باغ موزه فین کاشان و موزه داران برتر کاشان، مدیران، مونسسان و فعالان در موزه‌های منوچهرشیبانی، باغ موزه گلاب کاشان، عروسک و خیمه‌شب‌بازی، مردم‌شناسی بزرگ و مجموعه اسناد مکتوب و مطبوعات تحلیل شد.

از برنامه‌های دیگر این مراسم تقدیر و تجلیل از برخی پیشکسوتان معماری سنتی و فعالان حوزه میراث فرهنگی و مدیرعاملین انجمن‌های دوستداران میراث فرهنگی روستای کمال‌الملک کله و شهر بزرگ بود. *****

پنج فصل باستان‌شناسی ایران و آلمان در جیرفت

پنج فصل بررسی‌های میدانی مشترک ایران و آلمان در جیرفت کرمان منجر به پیمایش ۲۰۰هکتار از این منطقه شد. به گزارش روابط عمومی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، با اتمام پنجمین فصل بررسی‌های میدانی مشترک پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری و دانشگاه توینگ آلمان در چارچوب تفاهم‌نامه، برنامه اجرایی همکاری‌های باستان‌شناسی میان موسسه مطالعات خاور نزدیک دانشگاه توینگن و این مرکز، نشست برای ارائه گزارش نتایج، برگزار شد.

در کل، فصل ۶معاونت پژوهشومونگناطیس انجام شده‌است. همچنین ۷۵۰ نقش‌تاکتون ثبت شده‌است.

در ادامه بخشی از موضوعات مرتبط با بخش سوم که از زبان‌ی و چشم‌انداز فعالیت‌های هیئت‌ا‌مورد نظر داشت در پنجمین نشست نظارتی و ارزیابی با سرپرستان ادامه یافت. *****

همکاری توکیو – تهران در گردشگری شمال غرب

مدیرکل برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری گفت: تفکیک نخست پروژه مطالعاتی توسعه گردشگری منطقه شمال غرب با همکاری متخصصان گردشگری کشور از این آغاز شد. به گزارش میراث آریا، علیرضا جیمیی با اشاره به جزئیات این همکاری، گفت: این پروژه مطالعاتی در سه فاز مطالعات اولیه و بازدیدهای میدانی، مطالعات تفصیلی و تدوین طرح جامع گردشگری شمال غرب کشور انجام خواهد شد و فاز اول در حال انجام است.

تیم مشاوره به همراه ناظران ستادی و استانی حسب نیاز به زمان بندی پیش‌بینی شده طی دو هفته به شش استان هدف شامل آذربایجان غربی و شرقی، اردبیل، کردستان، زنجان و قزوین سفر کرده و ضمن بازدید از ظرفیت‌های موجود و بررسی مشکلات و کاستی‌ها به منظور رفع و احصای چالش‌ها و موانع با دست‌اندرکاران دولتی و خصوصی مرتبط با این صنعت بازدید و نشست خواهند داشت.

وی با تاکید بر گستردگی مطالعات در حال انجام ادامه داد: در بازدیدهای میدانی انواع فعالیت‌های مرتبط شامل سایت‌های باستان‌شناسی و موزه‌ها، مراکز اقامتی خصوصاً واحدهای بوم‌گردی، مراکز تفریحی و سرگرمی و تفرجگاه‌های طبیعی، مراکز پذیرایی، مجتمع‌های بین‌راهی، مراکز تولید و فروش صنایع دستی و سایر موارد زنجیره گردشگری گنجانده شده‌است.

رحیمی از دیگر اقدامات این گروه به قابلیت‌سنجی با مدیریت گردشگری اشاره کرد و افزود: کسب اطلاعات از خدمات مورد ارائه به گردشگران ورودی از کشور آذربایجان، بازدید از اثر ثبت جهانی یونسکو در ایران و قابلیت‌ثبت جهانی قلعه آتش‌فشانی سیلان و مجموعه آب‌های گرم آن، از دیگر اقدامات صورت گرفته‌است. *****